МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Збірник матеріалів

Міжнародної конференції

(м. Харків, 21 березня 2025 року)

Харків

ХНМУ

2025

УДК 37.013:61(082)
А43

Затверджено Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 8 від 24.04.2025 р.

Редакційна колегія:

В. В. М'ясоєдов,
Н. М. Савельєва,
О. В. Кривошапка,
Ю. О. Садовниченко,
Л. В. Фоміна,
І. В. Корнейко,
І. В. Киричок,
В. В. Брітякова,
В. Ю. Джамеєв,
Н. О. Нікуліна,
П. Д. Перцев

А43 **Актуальні** питання педагогіки вищої медичної освіти: зб. матеріалів Міжнар. конф. (м. Харків, 21 берез. 2025 р.) / ред. кол.: В. В. М'ясоєдов, Н. М. Савельєва, О. В. Кривошапка та ін. Харків: ХНМУ, 2025. — 235 с.

У збірнику висвітлені питання сучасної педагогіки вищої медичної освіти, застосування кращих та інноваційних педагогічних підходів, технологій та методів, пошуку їх комбінацій для опанування теоретичних знань, практичних навичок і досягнення програмних результатів навчання, зважаючи на специфіку освітніх програм та навчального процесу здобувачів освіти медичних ЗВО.

УДК 37.013:61(082)

Тексти представлено в авторській редакції та мовою оригіналу. Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та авторський стиль праць, розміщених у збірнику.

© Харківський національний медичний університет, 2025
© В. В. М'ясоєдов, Н. М. Савельєва, О. В. Кривошапка та ін., 2025

Традиційні підходи та нові можливості підготовки до іспиту Крок 3 в умовах війни
Молодан В. І. 149

Шляхи подолання освітніх втрат у вивченні медичної латини в умовах воєнного стану
Нагачевська С. А. 150

Використання технологій у навчанні емпатії як складової формування професійних комунікацій у студентів медичних ЗВО
Некрасова Н. О., Соловйова Є. В. 152

Рейтинги зовнішнього оцінювання ЗВО та їх важливість для якості освіти
Нікуліна Н. О. 154

Значення вербо-комунікативних навичок для здобувачів педіатричного профілю
Ольховська О. М., Колесник Я. В., Слєпченко М. Ю. 156

Викладання навчальної дисципліни «Кріобіологічні технології в репродуктивній медицині» в підготовці докторів філософії в медичній галузі
Петрушко М. П. 159

Особливості викладання пропедевтики внутрішньої медицини в сучасних умовах
Пилипенко В. В., Грищенко О. В. 161

Оцінювання як засіб підтримки та стимулювання до навчання здобувачів вищої освіти
Пилипенко О. О. 163

Методи та техніки навчання на кафедрі педагогіки вищої школи та суспільних дисциплін при підготовці докторів філософії
Пилипишин О. І., Бондаренко С. В., Мельникова К. М. 165

Можливості сучасної педагогіки вищої медичної освіти
Погоріла А. В., Сідорова О. В., Андрієнко К. Ю., Федотова О. Л. 168

Упровадження методів розвитку критичного мислення під час іспиту-співбесіди лікарів на циклах підвищення кваліфікації
Подаваленко А. П., Зеленська Л. Д., Білера Н. В. 169

Використання інноваційних технологій у підготовці студентів-медиків і лікарів-інтернів
Попович З. Б. 172

Вплив вебтехнологій на якість навчання студентів медико-біологічного профілю
Попович Я. М., Попович Г. Б. 174

Вплив дисципліни за вибором у студентів-медиків на вибір хірургічної спеціальності
Попович Я. М. 175

Роль симуляційного класу в засвоєнні практичних навичок у студентів-бакалаврів з хірургічних дисциплін
Попович Я. М. 177

Міждисциплінарна інтеграція при вивченні дисципліни «Біологія індивідуального розвитку»
Привроцька І. Б. 178

Огляд додатків зі штучним інтелектом для організації учбового процесу
Приступа Б. В 180

Позитивні практики арт-терапії у вищій школі
Рибалко Л. С., Овсюк Д. Р., Дін Жуцзэ 183

Формування професійної етики в студентів медичних закладів вищої освіти
Рихлік С. В., Тіщенко О. М. 185

Емоційне здоров'я студентів-медиків в умовах війни
Романенко А. В. 187

Контроль знань студентів та лікарів циклів післядипломної освіти
Россіхін В. В., Антонян І. М., Бухмін О. В., Мегера В. В. 190

Дистанційний курс з освітнього компоненту «Медична хімія»: аналіз зворотного зв'язку
Сирова Г. О., Чаленко Н. М., Козуб С. М., Савельєва О. В., Присяжний О. В. 192

Інноваційні підходи до процесу безперервного професійного розвитку для здобувачів фармацевтичної освіти
Степанова О. А., Унгурян Л. М., Беляєва О. А. 194

Дуальна освіта — перспективний шлях медичної освіти в україні
Товажнянська О. Л., Некрасова Н. О., Каук О. І. 195

задокументувати свій розвиток у поздовжньому плані [5]. Наприкінці навчання та на початку своєї кар'єри студенти зможуть провести аналіз особистого портфоліо, що дозволить їм оцінити свій професійний розвиток і зрозуміти, як це вплине на їхню подальшу кар'єру.

Таким чином, БПР і формування професійної ідентичності є ключовими складовими для підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі охорони здоров'я.

Перелік використаних джерел

1. James S. Wheeler, Marie Chisholm-Burns, The Benefit of Continuing Professional Development for Continuing Pharmacy Education, American Journal of Pharmaceutical Education, Volume 82, Issue 3, 2018
2. Accreditation Council for Pharmacy Education. Guidance on continuing professional development (CPD) for the profession of pharmacy. 2015
3. Institute of Medicine (US) Committee on Planning a Continuing Health Professional Education Institute. Redesigning Continuing Education in the Health Professions. Washington, DC: National Academies Press (US); 2017.
4. K. K. Janke, T. Tofade Making a curricular commitment to continuing professional development in doctor of pharmacy programs Am J Pharm Educ., 79 (8) (2015)
5. Quality assurance program. Ontario College of Pharmacists. Accessed July 10, 2017.

Дуальна освіта — перспективний шлях медичної освіти в україні

Товажнянська О. Л., Некрасова Н. О., Каук О. І.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Дуальна освіта — це новий подих у підготовці медиків, коли теорія з університетських аудиторій переплітається з практикою в лікарнях. Зараз, коли нам потрібні справжні професіонали, які не просто знають, а й уміють, такий підхід стає все важливішим. Наукові дослідження показують, що дуальна освіта допомагає «зшити» теорію з реальністю, випускаючи фахівців, готових одразу стати до роботи в охороні здоров'я.

У дуальній освіті здобувачі навчаються і працюють водночас. На відміну від звичайної практики, коли здобувачі освіти лише час від часу стажуються, тут навчання та робота йдуть пліч-о-пліч протягом усього періоду. Це дає можливість не лише отримувати знання, а й заробляти гроші.

Для медиків це особливо важливо, адже лікар — це не лише знання, а й навички, досвід і клінічне мислення. Дуальна освіта в медицині базується на принципі «навчання через дію». Здобувачі освіти активно залучаються до роботи з пацієнтами під керівництвом досвідчених лікарів. Це допомагає краще зрозуміти теорію, розвинути професійні навички та адаптуватися до роботи ще під час навчання.

Світовий досвід показує, що дуальна освіта в медицині — це ефективний спосіб підготовки висококласних фахівців. Звісно, в різних країнах існують різні моделі, але мета одна — покращити якість медичної освіти через практику [1].

В Україні дуальна освіта в медицині набирає обертів. Уряд за ініціативи Міністерства охорони здоров'я запустив експериментальний проєкт з підготовки фахівців з реабілітації за дуальною формою навчання[2]. Цей проєкт має на меті:

- підготувати кваліфікованих медичних працівників;
- удосконалити освітні програми;
- збільшити практичну складову навчання;
- активніше залучити лікарні до підготовки кадрів;
- збільшити кількість фахівців у реабілітаційних відділеннях.

Головна особливість проєкту — не менше 45% навчального часу здобувачі освіти проводитимуть на робочих місцях. Це дасть можливість їм отримати реальний досвід і легше адаптуватися до роботи після завершення навчання. Крім того, здобувачі освіти отримуватимуть зарплату під час практики [3].

У проєкті беруть участь Дніпровський державний медичний університет, Сумський державний університет, Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського та Національний університет фізичного виховання і спорту України. Проєкт триватиме два роки, після чого буде вирішено, чи варто поширювати цю модель на всю країну.

До проєкту можуть долучитися здобувачі освіти, які навчаються не менше трьох років на денній формі навчання за спеціальністю «Терапія та реабілітація». Це гарантує, що здобувачі освіти мають достатньо теоретичних знань перед початком практичної роботи.

У різних країнах дуальна освіта в медицині реалізується порізному. Вивчення міжнародного досвіду може допомогти нам удосконалити українську систему медичної освіти. Розглянемо декілька моделей:

1. Німецька модель: Вважається однією з найефективніших. Вона передбачає тісну співпрацю між університетами та лікарнями. Роботодавці активно беруть участь у формуванні освітніх програм та оцінюванні здобувачів освіти[2].

2. Американська модель: Тут робиться акцент на інтенсивній клінічній підготовці здобувачів освіти на старших курсах, а також на обов'язковій резидентурі (інтернатурі) після отримання диплома. Під час резидентури молоді лікарі працюють у клініках під наглядом досвідчених фахівців [4].

Варто також згадати про «подвійну практику», коли лікарі працюють одночасно в державній і приватній медицині. Це явище потребує регулювання з боку держави.

Дуальна освіта має багато переваг: — здобувачі освіти отримують практичний досвід і стають більш конкурентоспроможними на ринку праці; — здобувачі освіти отримують зарплату під час навчання; — університети можуть удосконалювати освітні програми відповідно до потреб ринку праці; — лікарні можуть готувати фахівців під власні потреби та зменшувати витрати на їх адаптацію.

Міністр охорони здоров'я України Віктор Ляшко підкреслює, що «лікар повинен мати не лише знання, а й навички». Дуальна освіта дозволяє забезпечити потужну практичну підготовку фахівців з реабілітації.

Проте, є й виклики: — необхідно узгодити навчальні плани університетів з потребами лікарень; — здобувачі освіти повинні бути готові до інтенсивного навчання та роботи.

Дослідники також відзначають нестачу наукових досліджень щодо наслідків подвійної практики та дуальної освіти в медицині. Тому важливо проводити дослідження для оцінки ефективності різних моделей дуальної освіти.

Дуальна освіта — це перспективний спосіб підготовки медиків. Вона поєднує теорію з практикою, що дає можливість здобувачам освіти набути необхідних навичок та досвіду. В Україні впровадження дуальної освіти починається з експериментального проєкту підготовки фахівців з реабілітації. Досвід інших країн може бути корисним для удосконалення української моделі.

Подальші дослідження повинні бути спрямовані на вивчення механізмів впровадження дуальної освіти, розробку методичних рекомендацій та оцінку ефективності різних моделей. Також важливо вивчати досвід інших країн та адаптувати його до українських реалій.

Перелік використаних джерел

1. Дернова, М. Г. (2014). Дуальна модель вищої професійної освіти дорослих: європейський досвід. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи, 2 (9), 137–145.
2. Чумак, О. О., Плачинда, Т. С. (2018). Дуальна освіта як перспектива розвитку вищої школи України. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: «Педагогічні науки», 2, 143–149.
3. Постанова Кабінету міністрів України від 27.07.2024 р. № 981 «Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження дуальної форми здобуття вищої освіти для підготовки фахівців з реабілітації у сфері охорони здоров'я». https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981–2024-%D0%BF#Text
4. Lavrentieva, O., Rybalko, L., Lakomova, O. (2019). Implementation of the dual system of vocational education: history, trends, perspectives. In The Actual Problems of the World Today: Collective Monograph (Vol. 2, pp.114–124). London: Sciemcee Publishing.